

ՅՈՎ. ՀԱՆՆԷՍԻ ԱԻԳ. ՊԱՊ

Աւագանի անունով Անճէլօ ծիուզէփիէ Ռոնքալլի ծնած է 25 Նոյեմբեր 1881ին, Իտալիոյ Տիւսիւր, Սօթթօ իլ Մօնթէ աւան, Ալպան լեռնաշղթայի սկզբնաւորութեան:

Ընտանեօր. փոքր ազարակապաններ էին, աշխատանքի լծուած: Երեկոյեան աղօթքէն յետոյ, ծերունի հօրեղբայր մը Ս. Գիլբէր կը կարդար, եւ երկար ատեն այսպէս վարժուելով, Անճէլօ մարմնով առողջ եւ զգացումով փափուկ, առանձնանայ սիրեց ընթերցման մէջ, ու ծագում առաւ դանդաղ բայց տպահով կրօնաւորելու իր փափարը:

Մօտերը դպրեմանը մը կար, բայց սույ էր կրթութեան սակը: Ինը տարեկանին կը յանձնուի մերձակայ գիւղի կրօնաւորին՝ լատիններէն սորվելու: Շրջան մը ետք իր ընտանիքը մեծ գոհողութիւններով զինք կը ղրկէ Պէրկամայի դպրեմանը, ուրկէ քիչ տարիներ յետոյ կտակէ մը օգտուելով Հոռոմ կ'երթայ ուսանելու:

8 Յունիս 1904ին արեւոյ կը ձեռնադրուի, իր անդրանիկ պատարագը Ս. Պատրոսի մայրեկեղեցոյ մէջ կը մատուցանէ: Հոն մեծ բախտաւորութեամբ օրուան Պիոս Ժ. Պապին կը հանդիպի: Յաջորդ տարի Պէրկամայի նոր եպիսկոպոս ազնուական ու կարող Ռատինիի քարտուղար կ'ըլլայ եւ այդ պաշտօնը կը վարէ 9 տարիներ, այդ շրջանին ծանօթանալով Աշիլ Ռաթթիի, ապագայ Պիոս ԺԱ. Պապին: Կ'աշխատի եւ իր ուսումը կը շարունակէ: Սոաքին մեծ պատերազմին կը զինուորագրուի ու կը ղրկուի այնպիսի միջավայր մը ուր կրօնաւորները շատ չէին յարգուեր:

Պատերազմի վերջաւորութեան Պէրկամայի մէջ կը հիմնէ Իտալիոյ առաջին քուսանողաց Տունօր, հոն կը մնայ մինչեւ 1921: Հոռոմէն Կարտինայ Վան Ռօսսում զինք կը կանչէ Պենետիկտա ԺԵ. Պապի թեմապետութեամբ, Հաւատոյ Տարածման անօրէնութեան: Հոն Աշիլ Ռաթթիի մօտ կ'ըլլայ, որ սրաչա Պիոս ԺԱ. զինք կը ղրկէ գանազան գործերով Ֆրանսա, Պելճիքա, Հոլանտա, Կիւմանիա, Պուլկարիա: 1925ին Ռոնքալլի կ'անուանուի Արքեպիսկոպոս Ալ օրօքսիսի, իբր նշանաւրան ընտրելով «Եպիսկոպոս թիւն եւ Հնագանդութիւն», տեմնելով թէ խաղաղութիւնը հնագանդութեամբ կ'ըլլայ:

1931էն՝ որպէս Պապական Նուիրակ շիման մէջ կը գտնուի Օրթոտոքսներու հետ ու իր մէջ կը հասունայ եկեղեցիներու Միութեան համար աշխատելու փափարը: Պուլկարիայէն կ'անցնի Թուրքիա, Յունաստան: Պաբգ կը խօսէր եւ համարձակ, դարձ-դարձիկ իմաստներէ կը խուսափէր: Թուրքիոյ մէջ ժողովրդականութիւն կը շահի երբ իրենց եկեղեցոյ հասարակ աղօթքները թուրքերէնի թարգմանել կուտայ, որոնք մինչ այն լատիններէնով կամ ֆրանսերէնով կ'արտասանուէին:

1944 Դեկտեմբերին Նուիրակ կ'ըլլայ Փարիզի: Ֆրանսական կառավարութիւնը դժգոհ էր այդ շրջանին Ֆրանսա եղող երեսուն եպիսկոպոսներէ եւ կ'ուզէր վտարել գտնուող երկրէն դուրս: Ռոնքալլի կը միջամտէ եւ երեքը միայն կ'արտաքսուին: Դժուարին կացութիւններու մէջ դիւանագիտական բարձր կտրողութիւն ցոյց կուտայ, վստահութիւն կը շահի եւ այս արդիւնքն էր իր ուղղամտութեան եւ նշմարիտ պարզութեան:

1953ին Պիոս ԺԲ. զինք Կարտինայ եւ Վենետիկոյ Պատրիարք կ'անուանէ: 1958ին Պապը կը ներկայացնէ Լուրտի հարիւրամեակի հանդիսութեանց: Պիոս ԺԲ. ի վախճանումէն ետք (9 Հոկտ. 1958) անոր յաջորդ կ'ընտրուի 28 Հոկտեմբերին, իսկ գահ կը բարձրանայ 4 Նոյեմբերին:

Որդէն 77 տարեկան էր երբ ընտրուեցաւ այդ բարձրագոյն պաշտօնին ու ամէն ոք կը սպասէր որ «փոխանցման շրջանի մը աննշմար պապ» ըլլայ: Կը զարմացնէ աշխարհը իր արմատական փոփոխութիւններով եւ ուրիշներու համարձակածները կատարել տալով: Վատիկանի Բ. եկեղեցական Համաժողովը կը գումարէ անցիկ Հոկտեմբերին, ուր շարք մը որոշումներ կը արուին Կաթոլիկ եկեղեցոյ «բարեկարգութեան»: Կ'աւանդէ իր հոգին երկուշարթի, 3 Յունիս 1963ին, երեկոյեան ժամը 8.49ին, քաղց կեղէ, երբ տակաւին շատ գործ ունէր կատարելիք: Կը թաղուի Եշ, 6 Յունիսին:

«Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի»: